

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2024-2029

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Filozofia
Kod przedmiotu*	
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Społecznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Filozofii
Kierunek studiów	Psychologia
Poziom studiów	jednolite magisterskie
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarna
Rok i semestr/y studiów	rok I, semestr 1
Rodzaj przedmiotu	kształcenia ogólnego
Język wykładowy	polski
Koordynator	dr hab. Krzysztof Bochenek, prof. UR
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr hab. Krzysztof Bochenek, prof. UR

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
1	15								2

1.2. Sposób realizacji zajęć

☒ zajęcia w formie tradycyjnej

☐ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku): egzamin

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Brak wymagań.

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Wprowadzenie w problematykę filozofii.
C2	Prezentacja zarysu historii filozofii zachodniej.
C3	Ukazanie związków filozofii z życiem współczesnego człowieka.
C4	Ukazanie filozofii jako punktu odniesienia dla psychologii.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu Student:	Odniesienie do efektów kierunkowych
EK_01	w stopniu pogłębionym zna i rozumie rozwój myśli filozoficznej oraz filozofii nauki	K_W15
EK_02	potrafi wykorzystać poszerzoną wiedzę teoretyczną z zakresu psychologii oraz powiązanych z nią dyscyplin, w celu analizowania i interpretowania problemów związanych z filozoficznymi aspektami pracy psychologa	K_U02
EK_03	potrafi identyfikować złożone procesy społeczne w powiązaniu z filozofią	K_U20
EK_04	jest gotów do respektowania różnorodności celów i wartości innych ludzi i odnosi się do nich z szacunkiem	K_Ko2
EK_05	ma świadomość odpowiedzialności wynikającej z filozoficznej działalności naukowej	K_Ko8

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
1. Filozofia jako całościowe ujęcie rzeczywistości. Filozofia na tle innych nauk. Człowiek w poszukiwaniu porządku świata – narodziny filozofii jako przezwyciężenie mitologicznego ujmowania świata. Grecja jako kolebka filozofii. Presokratycy w poszukiwaniu arche. Człowiek w centrum zainteresowania filozofii – Sofiści.
2. Sokratesa wezwanie do życia cnotliwego. Intelktualizm etyczny. Dramat wierności prawdzie. Cynicy i cyrenaicy – zniekształcenie myśli Sokratesa.
3. Odkrycie świata idealnego – Platon. Człowiek w poszukiwaniu „wyjścia z jaskini”. Dualizm platońskiej filozofii i jego konsekwencje w etyce, polityce, wychowaniu i teorii sztuki. Filozofia w poszukiwaniu złotego środka: Arystoteles.
4. Filozofia w poszukiwaniu szczęścia: epikureizm, stoicyzm i sceptycyzm. Ostatnie wieki kultury starożytnej. Filozofia przeniesiona do Rzymu. Neoplatonizm. Upadek filozofii starożytnej.
5. Mrok średniowiecza. Periodyzacja. Charakterystyka średniowiecznego sposobu myślenia: średniowiecze a starożytność, średniowiecze a renesans. Początki chrześcijaństwa. Główne problemy filozofii średniowiecznej. Szkoły średniowieczne, uniwersytety i metoda

scholastyczna. Charakterystyka literatury średniowiecznej. Myśl filozoficzna wczesnego chrześcijaństwa. Manicheizm, gnoza. Patrystyka.
6. W poszukiwaniu równowagi między wiarą a rozumem. Przełomowy charakter filozofii św. Augustyna. Kryzys filozofii: charakterystyka myśli średniowiecznej wiekach od V do VIII. Boecjusz, myśl późnej patrystyki. Renesans karoliński. Jan Szkot Eriugena. Spór o uniwersalia.
7. Narodziny scholastyki: m. in. św. Anzelm, Piotr Abelard, Bernard z Clairvaux. Filozoficzny kontekst działalności Albigensów oraz Katarów. Filozofia żydowska. Charakterystyka myśli arabskiej i jej wpływ na myśl scholastyczną. Charakterystyka nurtów myślowych XIII wieku. Spór pomiędzy szkołą franciszkańską i dominikańską. Problem przekładów tekstów starożytnych. „Problemy” dotyczące recepcji myśli arystotelesowskiej.
8. Filozofia św. Alberta i św. Bonawentury. W obronie Arystotelesa: filozofia św. Tomasza z Akwinu. Neotomizm.
9. Via antiqua i via moderna. Główne postaci. Irrenizm i eklektyzm. Poszukiwanie via communia. Destrukcja myśli scholastycznej. Wilhelm Ockham, Jan Duns Szkot. Charakterystyka scholastyki polskiej i jej osiągnięć. (m. in. doktryna <i>Ius gentium</i>). Przedświt renesansu: Petrarka i Dante. Tło 1kulturowo-społeczne filozofii renesansowej.
10. Człowiek renesansu na rozdrożu: istota o niezwykłej godności (Ficino, Pico) czy „nędzne stworzenie” (Machiaveli, 1Montaigne)? Filozofia u źródeł rewolucji naukowej: Kopernik, Bruno, Galileusz, Bacon, Newton.
11. Kartezjański przewrót w filozofii: „cogito” w poszukiwaniu prawdy. Filozofia po Kartezjuszu: Pascal, Hobbes, Hume, Locke. Racjonalistyczny charakter filozofii Leibniza i Spinozy.
12. Filozofia „oświecona” – prawda i mity. Voltaire i Rousseau. Encyklopedyści. „Zbawienna nauka” I. Kanta. Fichte i Schelling. Zracjonalizowany świat heglowskiego ducha. Pesymistyczny charakter filozofii Schopenhauera.
13. Filozofia materialistyczna: Feuerbach, Marks, Engels. Filozoficzne tło darwinowskiej koncepcji ewolucji. Utylitaryzm. Pozytywizm i jego konsekwencje. Filozofia wobec zagrożenia scjentyzmem. Neopozytywizm: Koło Wiedeński. Wittgenstein, Russel. Filozofia analityczna.
14. Filozofia w poszukiwaniu istoty rzeczy: fenomenologia (m. in. Husserl, Stein, Ingarden). Człowiek w świecie wartości: Scheller. Człowiek w świecie lęku i absurdu: egzystencjalizm (m. in. Kierkegaard, Camus, Sartre, Heidegger). Człowiek jako osoba (główne nurty filozofii personalistycznej). Pragmatyczny charakter filozofii „nowego świata”. Jefferson, Franklin, Peirce, James, Dewey. Odrodzenie metafizyki: „trzeci świat” Poppera, filozofia procesu Whiteheada.
15. Charakterystyka współczesnej filozofii polskiej (główne środowiska i postacie). Filozofia i płeć – problem feminizmu. Filozofia pomiędzy postmodernizmem i New Age.

B. Problematyka ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne

3.4 Metody dydaktyczne

wykład z prezentacją multimedialną

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Egzamin pisemny, esej	W
EK_02	Egzamin pisemny, esej, obserwacja w trakcie zajęć, konsultacje	W
EK_03	Egzamin pisemny, esej, obserwacja w trakcie zajęć, konsultacje	W
EK_04	Egzamin pisemny, esej	W
EK_05	Egzamin pisemny, esej	W

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

1. Pozytywna ocena z egzaminu pisemnego. 2. Obecność na wykładach. Egzamin pisemny: ocena 5.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100% (znakomita wiedza) ocena 4.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92% (bardzo dobry poziom wiedzy z drobnymi błędami) ocena 4.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84% (dobry poziom wiedzy, z pewnymi niedociągnięciami) ocena 3.5 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76% (zadowalająca wiedza, z niewielką liczbą błędów) ocena 3.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68% (zadowalająca wiedza z licznymi błędami) ocena 2.0 – wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%; (niezadowalająca wiedza, liczne błędy)

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny z harmonogramu studiów	15
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego:	
- udział w konsultacjach	3
- udział w egzaminie	2
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta:	
- przygotowanie do egzaminu	10
- studiowanie literatury	10
- esej	10
SUMA GODZIN	50
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	2

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	nie dotyczy
zasady i formy odbywania praktyk	nie dotyczy

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Hoffe, O. (2006). *Mała historia filozofii*. Warszawa: PWN.

Niemirowski, T. (2020). *Filozoficzne podstawy psychologii*. Kraków: Petrus.

Tatarkiewicz, W. (2022). *Historia filozofii*. Warszawa: PWN.

Literatura uzupełniająca:

Delf, H., Georg-Lauer, J., Hackenesch, CH., Lemcke, M. (1996). *Leksykon filozoficzny dla młodzieży*. Warszawa: Wiedza Powszechna.

Noras, A. (2017). Filozofia a psychologia: próba charakterystyki problemu, *Idea nad strukturą i rozwojem pojęć psychologicznych*, 1 (2017), 5-23.

Wieczorek, K. (red.) (2021). *Podstawy filozofii dla uczniów i studentów*. Chorzów: Videograf.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej